II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 25ης Ιουλίου 2000

για το σχέδιο εθνικών διατάξεων που κοινοποιήθηκαν από το Βασίλειο του Βελγίου σχετικά με τους περιορισμούς στην εμπορία και στη χρήση οργανοκασσιτερικών ενώσεων

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2000) 2016]

(Τα κείμενα στη γαλλική και στην ολλανδική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2000/509/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 95 παράγραφος 6,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1. Κοινοτική νομοθεσία: οδηγία 1999/51/ΕΚ

(1) Η οδηγία 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1976, περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών οι οποίες αφορούν περιορισμούς στην εμπορία και χρήση ορισμένων επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων [1], όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 1999/77/ΕΚ της Επιτροπής [2], προβλέπει την απαγόρευση και τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων. Η οδηγία 76/769/ΕΟΚ τροποποιείται τακτικά προκειμένου να συμπεριλάβει στο παράρτημά της και άλλες ουσίες που είναι επικίνδυνες για τον άνθρωπο ή το περιβάλλον.

(2) Η οδηγία 89/677/ΕΟΚ του Συμβουλίου [3] που τροποποιεί για όγδοη φορά την οδηγία 76/769/ΕΟΚ εναρμονίζει, μεταξύ άλλων, την κυκλοφορία στην αγορά και τη χρήση οργανοκασσιτερικών ενώσεων. Οι διατάξεις σχετικά με τις οργανοκασσιτερικές ενώσεις τροποποιήθηκαν με την οδηγία 1999/51/ΕΚ της Επιτροπής [4] που προσαρμόζει στην τεχνική πρόοδο, για πέμπτη φορά, το παράρτημα Ι της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ.

(3) Η οδηγία 1999/51/ΕΚ απαγορεύει την εμπορία και τη χρήση οργανοκασσιτερικών ενώσεων ως ουσιών και συστατικών παρασκευασμάτων που δρουν ως βιοκτόνα σε αντιρρυπαντικά χρώματα βαφής ελεύθερης πρόσφυσης.

(4) Η οδηγία απαγορεύει επίσης τη χρήση οργανοκασσιτερικών ενώσεων ως ουσιών και συστατικών παρασκευασμάτων που δρουν ως βιοκτόνα για την πρόληψη της απόθεσης ακαθαρσιών από μικροοργανισμούς, φυτά ή ζώα:

α) στα ύφαλα:

— πλοίων εξωτερικού ολικού μήκους, όπως ορίζεται στο πρότυπο ISO 8666, μικρότερου από 25 μέτρα,

— σκαφών οιουδήποτε μήκους που χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο σε εσωτερικές πλωτές οδούς και σε λίμνες·

β) σε κλωβούς, πλωτήρες, δίχτυα και κάθε είδους εγκατάσταση ή εξοπλισμό ιχθυοκαλλιέργειας και οστρακοκαλλιέργειας·

γ) σε κάθε είδους εγκατάσταση ή εξοπλισμό ολικώς ή μερικώς βυθιζόμενο.

Οι εν λόγω ουσίες και παρασκευάσματα

— επιτρέπεται να διακινούνται στο εμπόριο μόνο σε συσκευασίες χωρητικότητας 20 λίτρων και άνω,

— δεν επιτρέπεται να πωλούνται στο ευρύ κοινό, αλλά μόνο σε επαγγελματίες χρήστες.

[1] ΕΕ L 262 της 27.9.1976, σ. 201.
[2] ΕΕ L 207 της 6.8.1999, σ. 18.
[3] ΕΕ L 398 της 30.12.1989, σ. 19.
[4] ΕΕ L 142 της 5.6.1999, σ. 22.

(5) Με την επιφύλαξη της εφαρμογής άλλων κοινοτικών διατάξεων που διέπουν την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων, πρέπει να αναγράφονται επί της συσκευασίας των ανωτέρω παρασκευασμάτων, ευανάγνωστα και ανεξίτηλα, οι ακόλουθες ενδείξεις:

«Δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται σε πλοία εξωτερικού ολικού μήκους μικρότερου των 25 μέτρων, ή σε σκάφη οιουδήποτε μήκους που χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο σε εσωτερικές πλωτές οδούς και σε λίμνες, ή σε κάθε είδους εγκατάσταση ή εξοπλισμό ιχθυοκαλλιέργειας και οστρακοκαλλιέργειας.

Μόνο για επαγγελματική χρήση.»

(6) Οι διατάξεις που προβλέπονται στην ανωτέρω αιτιολογική σκέψη 4 στοιχείο α) επισήμανσης εφαρμόζονται για τη Σουηδία και την Αυστρία από 1ης Ιανουαρίου 2003, ενώ προηγουμένως θα επανεξεταστούν από την Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους άμεσα ενδιαφερόμενους.

(7) Επιπλέον, οι οργανοκασσιτερικές ενώσεις δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται ως ουσίες και συστατικά παρασκευασμάτων που προορίζονται για χρήση στην επεξεργασία βιομηχανικών λυμάτων.

(8) Η οδηγία ορίζει επομένως ότι οι οργανοκασσιτερικές ενώσεις μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο σε αντιρρυπαντικά προϊόντα ελεγχόμενης έκλυσης ενεργών συστατικών για πλοία μήκους άνω των 25 μέτρων που δεν χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο σε εσωτερικές πλωτές οδούς και σε λίμνες. Η Αυστρία, και η Σουηδία μπορούν να συνεχίζουν να εφαρμόζουν την υφιστάμενη αυστηρότερη νομοθεσία τους λόγω των ειδικών αναγκών προστασίας του ιδιαίτερα ευαίσθητου περιβάλλοντος της Βαλτικής Θάλασσας και των εσωτερικών πλωτών οδών.

(9) Η οδηγία ορίζει επίσης ότι οι υπόλοιπες επιτρεπόμενες χρήσεις θα επανεξεταστούν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2003. Στην αιτιολογική σκέψη 2, γίνεται ειδική αναφορά στις εξελίξεις που σημειώνονται στον διεθνή ναυτιλιακό οργανισμό (ΙΜΟ), ο οποίος έχει αναγνωρίσει τον κίνδυνο που αντιπροσωπεύουν οι οργανοκασσιτερικές ενώσεις. Η επιτροπή προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος του ΙΜΟ έχει ζητήσει τη γενική απαγόρευση της χρήσης οργανοκασσιτερικών ενώσεων που δρουν ως βιοκτόνα σε αντιρρυπαντικά συστήματα σε πλοία από 1ης Ιανουαρίου 2003.

2. **Εθνικές διατάξεις**

(10) Το Βέλγιο σκοπεύει να μεταφέρει στο εθνικό δίκαιο τις διατάξεις της οδηγίας 1999/51/ΕΚ σχετικά με τις οργανοκασσιτερικές ενώσεις, τροποποιώντας το βασιλικό διάταγμα της 25ης Φεβρουαρίου 1996 το οποίο επιβάλλει περιορισμούς στην εμπορία και στη χρήση ορισμένων επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων. Το υφιστάμενο άρθρο 1 παράγραφος 2 θα αντικατασταθεί από νέο κείμενο το οποίο θα περιλαμβάνει ακριβώς τις ίδιες διατάξεις με την κοινοτική οδηγία.

(11) Το Βέλγιο σκοπεύει επίσης, μετά την εφαρμογή της οδηγίας, να αντικαταστήσει από 1ης Ιανουαρίου 2003 το εν λόγω άρθρο 1 παράγραφος 2 του βασιλικού διατάγματος της 25ης Φεβρουαρίου 1996 με την ακόλουθη διάταξη:

«Οι οργανοκασσιτερικές ενώσεις δεν επιτρέπεται να διακινούνται στο εμπόριο για να χρησιμοποιηθούν ως ουσίες και συστατικά παρασκευασμάτων που δρουν ως βιοκτόνα σε αντιρρυπαντικά χρώματα βαφής.»

3. **Σύγκριση του σχεδίου εθνικών διατάξεων με την οδηγία 1999/51/ΕΚ**

(12) Συγκρίνοντας την τρέχουσα κοινοτική νομοθεσία με το σχέδιο εθνικών διατάξεων τις οποίες σκοπεύει να εφαρμόσει το Βέλγιο από 1ης Ιανουαρίου 2003, διαπιστώνεται ότι τα εθνικά μέτρα είναι πιο περιοριστικά καθώς συνεπάγονται γενική απαγόρευση της εμπορίας και της χρήσης οργανοκασσιτερικών ενώσεων σε αντιρρυπαντικά προϊόντα.

II. **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**

(13) Η οδηγία 1999/51/ΕΚ εκδόθηκε στις 26 Μαΐου 1999. Τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν τις αναγκαίες εθνικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την οδηγία πριν από τις 29 Φεβρουαρίου 2000 και να τις εφαρμόσουν από 1ης Σεπτεμβρίου 2000.

(14) Με επιστολή της 21ης Φεβρουαρίου 2000, η μόνιμη βελγική αντιπροσωπεία ενημέρωσε ότι το Βέλγιο θα μεταφέρει στην εθνική του νομοθεσία τις διατάξεις της οδηγίας 1999/51/ΕΚ, αλλά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 95 παράγραφος 5 της συνθήκης ΕΚ, σκοπεύει να εφαρμόσει αυστηρότερα μέτρα από 1ης Ιανουαρίου 2003. Το Βέλγιο θεωρεί αναγκαία την εισαγωγή τέτοιων εθνικών μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος από τις επιβλαβείς επιπτώσεις των αντιρρυπαντικών χρωμάτων βαφής που εμπεριέχουν οργανοκασσιτερικές ενώσεις, βάσει νέων επιστημονικών στοιχείων. Η επιστολή παρελήφθη στις 23 Φεβρουαρίου 2000.

(15) Με επιστολή της 23ης Μαρτίου 2000, η Επιτροπή ενημέρωσε τις βελγικές αρχές ότι έλαβε την κοινοποίηση δυνάμει του άρθρου 95 παράγραφος 5 και ότι η εξάμηνη περίοδος για την εξέτασή της, σύμφωνα με το άρθρο 95 παράγραφος 6, άρχισε στις 24 Φεβρουαρίου 2000, την επομένη δηλαδή της παραλαβής της κοινοποίησης.

III. **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ**

1. **Εξέταση της δυνατότητας αποδοχής**

(16) Η κοινοποίηση που υποβλήθηκε από τις Βελγικές αρχές στις 21 Φεβρουαρίου 2000 αποσκοπεί στη λήψη έγκρισης για την εισαγωγή εθνικών διατάξεων ασύμβατων με την οδηγία 1999/51/ΕΚ, η οποία αποτελεί μέτρο εναρμόνισης που εγκρίθηκε βάσει του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΚ.

(17) Το άρθρο 95 παράγραφος 5 της συνθήκης αναφέρει τα εξής: «Εάν, μετά την εκ μέρους του Συμβουλίου ή της Επιτροπής θέσπιση μέτρου εναρμόνισης, ένα κράτος μέλος θεωρεί αναγκαία τη θέσπιση εθνικών διατάξεων επί, τη βάσει νέων επιστημονικών στοιχείων σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, για λόγους οι οποίοι συντρέχουν μόνο στην περίπτωση του και οι οποίοι έχουν ανακύψει μετά τη θέσπιση του μέτρου εναρμόνισης, κοινοποιεί στην Επιτροπή τις μελετώμενες διατάξεις και τους λόγους που υπαγορεύουν τη θέσπισή τους».

(18) Σύμφωνα με τις απαιτήσεις των διατάξεων του άρθρου 95 παράγραφος 5 της συνθήκης ΕΚ, το Βέλγιο κοινοποίησε στην Επιτροπή το ίδιο το κείμενο των εθνικών διατάξεων τις οποίες σκοπεύει να εισαγάγει από 1ης Ιανουαρίου 2003, συνοδεύοντας την αίτησή του με μια έκθεση όπου παρατίθενται οι λόγοι που υπαγορεύουν, κατά τη γνώμη του, την εισαγωγή τέτοιων διατάξεων.

(19) Βάσει των προαναφερθέντων η Επιτροπή εκτιμά ότι η κοινοποίηση που υπέβαλε το Βέλγιο στις 21 Φεβρουαρίου 2000 προκειμένου να λάβει έγκριση για την εισαγωγή εθνικών διατάξεων που παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της οδηγίας 1999/51/ΕΚ είναι αποδεκτή βάσει του άρθρου 95 παράγραφος 5 της συνθήκης ΕΚ.

2. **Αξιολόγηση πλεονεκτημάτων**

(20) Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 95 της συνθήκης, η Επιτροπή πρέπει να διασφαλίζει ότι πληρούνται όλοι οι όροι που παρέχουν τη δυνατότητα σε ένα κράτος μέλος να εκμεταλλευτεί τις δυνατότητες παρέκκλισης που προσφέρονται από αυτό το άρθρο.

(21) Η Επιτροπή οφείλει λοιπόν να εξετάσει κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 95 παράγραφος 5 της συνθήκης ΕΚ. Το εν λόγω άρθρο απαιτεί α) «νέα επιστημονικά στοιχεία σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας»· β) βάσει των οποίων το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να κρίνει ότι είναι αναγκαία η εισαγωγή εθνικών διατάξεων «για λόγους οι οποίοι συντρέχουν μόνο στην περίπτωσή του»· γ) όταν πρόκειται για πρόβλημα που ανέκυψε, «μετά τη θέσπιση του μέτρου εναρμόνισης».

(22) Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 95 παράγραφος 6 της συνθήκης ΕΚ, η Επιτροπή, εφόσον κρίνει αιτιολογημένη την εισαγωγή τέτοιων εθνικών διατάξεων, οφείλει να ελέγξει εάν οι εν λόγω εθνικές διατάξεις αποτελούν ή όχι μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ή συγκεκαλυμμένο περιορισμό του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών και εάν συνιστούν ή όχι εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

2.1. ***Οργανοκασσιτερικές ενώσεις — Γενικές πληροφορίες***

(23) Οι οργανοκασσιτερικές ενώσεις είναι μια ομάδα ουσιών που αποτελούνται από κασσίτερο και ορισμένες οργανικές ομάδες οι οποίες δεσμεύονται άμεσα από το άτομο του κασσίτερου. Οι οργανοκασσιτερικές ενώσεις είναι πολύ αποτελεσματικοί αντιρρυπαντικοί παράγοντες ([5]) για τα πλοία, δεδομένου ότι οι πιο σημαντικές και αποτελεσματικές ενώσεις είναι ο τριβουτυλοκασσίτερος (ΤΒΤ) και το οξείδιο του δισ(τριβουτυλοκασσίτερου) (ΤΒΤΟ).

(24) Οι ενώσεις του τριβουτυλοκασσίτερου ταξινομούνται σύμφωνα με την οδηγία 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1967, περί ταξινομήσεως, συσκευασίας και επισημάνσεως των επικίνδυνων ουσιών ([6]), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 1999/33/ΕΚ ([7]), ως:

— βλαβερές σε επαφή με το δέρμα,

— τοξικές σε περίπτωση καταπόσεως,

— ερεθίζουν τα μάτια και το δέρμα,

— τοξικές: κίνδυνος σοβαρής βλάβης της υγείας με μακροχρόνια έκθεση δια της εισπνοής και της καταπόσεως,

— πολύ τοξικό για τους υδρόβιους οργανισμούς, ενδέχεται να προκαλέσει μακροπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις στο υδάτινο περιβάλλον.

(25) Για να είναι αποτελεσματικό ένα αντιρρυπαντικό, η ενεργός ουσία πρέπει να είναι βιοδιαθέσιμη και επομένως να εκλύεται συνεχώς στο γύρω περιβάλλον. Ως αποτέλεσμα της έκλυσης αυτής στο υδάτινο περιβάλλον και της ιδιαίτερα οξείας και χρόνιας τοξικότητας των οργανοκασσιτερικών ενώσεων, ενδέχεται να προκληθούν βλάβες στα εκτιθέμενα οικοσυστήματα.

(26) Το ΤΒΤΟ απορροφάται έντονα από τα ιζήματα. Η κύρια οδός αποδόμησης του ΤΒΤ είναι η βιοαποδόμηση σε διβουτυλοκασσίτερο και μονοβουτυλοκασσίτερο και, ενδεχομένως, οξείδιο του κασσίτερου. Η ταχύτητα της αποδόμησης επηρεάζεται έντονα από την περιβάλλουσα ύλη, με χρόνο υποδιπλασιασμού στο νερό δύο εβδομάδες, στο βιόκοσμο δύο μήνες, στο ίζημα 0,5 έως 20 έτη. Ο ΤΒΤ παρουσιάζει κάποια, βιοσυσσώρευση στο περιβάλλον.

(27) Ο ΤΒΤ επιδρά στο μεταβολισμό των εκτιθέμενων οργανισμών (αναστολή ενζύμων και μετουσίωση πρωτεϊνών) και στο ενδοκρινικό σύστημα ορισμένων σαλιγκαριών (προκαλώντας την αρρενοποίηση θηλέων σαλιγκαριών ένα φαινόμενο που ονομάζεται imposex).

(28) Οι κίνδυνοι του ΤΒΤ για το υδάτινο περιβάλλον έχουν γίνει αντιληπτοί και ήδη το 1989 λήφθηκαν τα πρώτα κοινοτικά μέτρα (οδηγία 89/677/ΕΟΚ) για τη μείωση των κινδύνων από τη χρήση οργανοκασσιτερικών ενώσεων σε αντιρρυπαντικά χρώματα βαφής περιορίζοντας τη χρήση τους μόνο στους επαγγελματίες χρήστες, για πλοία μήκους άνω των 25 μέτρων.

(29) Μια διεξοδική επανεξέταση, που πραγματοποιήθηκε από την Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, οδήγησε στην έκδοση της οδηγίας 1999/51/ΕΚ η οποία ενισχύει σημαντικά τα προστατευτικά αυτά μέτρα. Η οδηγία απαγορεύει εντελώς τη χρήση αυτού του είδους αντιρρυπαντικών χρωμάτων βαφής, που παρουσιάζουν υψηλή και ανεξέλεγκτη έκλυση οργανοκασσιτερικών ενώσεων, καθώς και τη χρήση σε σκάφη οιουδήποτε μήκους που χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο σε εσωτερικές πλωτές οδούς και σε λίμνες. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επανεξέτασης, η Επιτροπή ανέθεσε σε εξωτερικό σύμβουλο την εκπόνηση μελέτης σχετικά με το θέμα ([8]) και, βάσει της μελέτης αυτής, συμβουλεύτηκε την επιστημονική επιτροπή τοξικότητας, οικοτοξικότητας και περιβάλλοντος (ΕΕΤΟΠ) η οποία γνωμοδότησε στις 27 Νοεμβρίου 1998.

([5]) Ρύπανση σημαίνει ότι ένα ευρύ φάσμα οργανισμών ενδέχεται να εγκατασταθούν στα ύφαλα πλοίων και στις βυθιζόμενες εγκαταστάσεις. Η παρουσία, ρυπαγόνων οργανισμών στην επιφάνεια των υφάλων των πλοίων μπορεί να έχει πολύ σημαντικό αντίκτυπο στις επιδόσεις ενός πλοίου, προκαλώντας δυσκολίες στο χειρισμό και αύξηση της κατανάλωσης καυσίμων.

([6]) ΕΕ 196 της 16.8.1967, σ. 1.

([7]) ΕΕ L 199 της 30.7.1999, σ. 57.

([8]) WS Atkins International Ltd, Assessment of the Risks to Health and to the Environment of Tin Organic Compounds and of Arsenic in Certain Biocidal Products and of the Effects of Further Restrictions on their Marketing and Use, τελική έκθεση, Απρίλιος 1998.

2.2. ***Η θέση του Βελγίου***

(30) Οι βελγικές αρχές είναι της γνώμης ότι το προτεινόμενο μέτρο αποσκοπεί στην προστασία της υγείας των ανθρώπων και των ζώων, καθώς και του περιβάλλοντος, διαπίστωση που ενισχύεται από μια σειρά γεγονότων τα οποία επαυξάνουν τους βασικούς λόγους έκδοσης της οδηγίας 1999/51/ΕΚ.

(31) Σύμφωνα με τους λόγους αυτούς, κατά την προετοιμασία της οδηγίας 1999/51/ΕΚ είχε ήδη αποδειχθεί ότι η συγκέντρωση TBT από αντιρρυπαντικα χρώματα βαφής που χρησιμοποιούνται για την προστασία των υφάλων πλοίων, σε πλωτές οδούς που παρουσιάζουν μεγάλη κίνηση και σε λιμενικές ζώνες, φθάνει ένα επίπεδο που είναι επιβλαβές για τα στρείδια και τα μαλάκια «πορφύρα» και προκαλεί αύξηση του πάχους του κελύφους και το φαινόμενο imposex στους εν λόγω οργανισμούς. Οι επιπτώσεις αυτές, καθώς και άλλες, δείχνουν την καταστροφική επίδραση του TBT, ακόμη και σε πολύ μικρές συγκεντρώσεις, στο ενδοκρινικό σύστημα ορισμένων ζωικών ειδών.

(32) Οι Βελγικές αρχές αναγνωρίζουν ότι, για οικονομικούς λόγους, δηλαδή πιθανές συνέπειες μιας μονομερούς ευρωπαϊκής απαγόρευσης του TBT στα ευρωπαϊκά ναυπηγεία με μετατόπιση δραστηριοτήτων και παράκαμψη μιας απαγόρευσης που επιβάλλεται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, υπερίσχυσε η επιλογή μιας περιορισμένης απαγόρευσης στα χρώματα με βάση τον TBT σε ευρωπαϊκό επίπεδο και ότι, όσον αφορά τη γενική απαγόρευση της χρήσης του TBT, έγινε μνεία σε μια, απόφαση του IMO και με προοπτική την 1η Ιανουαρίου 2003.

(33) Στο αίτημά τους, οι Βελγικές αρχές αναφέρουν μια πρόσφατη μελέτη η οποία δείχνει ότι η έκθεση πλατύψαρων σε TBT μειώνει την αντίστασή τους σε λοιμώξεις. Τα ψάρια αυτά ζουν στο θαλάσσιο βυθό και εκτίθενται σε σχετικά υψηλές συγκεντρώσεις TBT.

(34) Ο TBT μπορεί επίσης να βλάψει το ανοσοποιητικό σύστημα των θηλαστικών, όπως οι θαλάσσιες ενυδρίδες που τρέφονται με οστρακοειδή τα οποία ζουν σε περιβάλλον μολυσμένο από τον TBT. Η έκθεση σε TBT μπορεί επίσης να έχει επιπτώσεις στην ανοσία των ανθρώπων και αυτός είναι ένας από τους λόγους της χαμηλής τιμής της αποδεκτής ημερήσιας δόσης (ΑΗΔ) των 0,25 μg/kg/ημέρα που θεωρείται ως δυνατή από την ΕΕΤΟΠ. Τα στοιχεία σχετικά με την παρουσία οργανοκασσιτερικών ενώσεων στα ψάρια, στα οστρακοειδή και στα μαλακόστρακα είναι περιορισμένα. Τα διαθέσιμα στοιχεία, ωστόσο, δείχνουν ότι τα άτομα των οποίων η διατροφή αποτελείται κατά μεγάλο μέρος από ψάρια και οστρακοειδή μολυσμένα από TBT, όπως τα μύδια, υπερβαίνουν την ΑΗΔ του TBT. Οι βελγικές αρχές υποστηρίζουν τα επιχειρήματά τους αυτά παραπέμποντας σε μια μελέτη [9] του Ιουνίου 1999.

(35) Αναφέρεται επίσης ότι μια ανάλυση της λάσπης βυθοκόρησης από βελγικούς λιμένες έδειξε ότι η συγκέντρωση TBT υπερβαίνει τα 7 μg/kg που είναι το όριο για το θαλάσσιο περιβάλλον. Δείγματα που λήφθηκαν τον Ιούνιο του 1999 έδειξαν τιμές διπλάσιες του εν λόγω ορίου.

(36) Σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, τα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία δείχνουν ότι εντός δύο εβδομάδων από την επίστρωση χρώματος που περιέχει TBT οι ποσότητες που εκλύονται ανέρχονται κατά μέσο όρο σε 110 μg TBT cm^2/ημέρα, με αιχμές έως και 1 128 μgTBT/cm^2/ημέρα. Η κατεργασία με αντιρρυπαντικά χρώματα βαφής που εφαρμόζεται στους βελγικούς λιμένες είναι πιθανόν να αυξάνει τη ρύπανση στη λιμενική ζώνη και στις παραπλήσιες πλωτές οδούς, πράγμα που εξηγεί καλύτερα τα υψηλά επίπεδα TBT στη λάσπη βυθοκόρησης.

(37) Οι βελγικές αρχές τονίζουν επίσης ότι το φαινόμενο imposex δεν περιορίζεται στο μαλάκιο «πορφύρα», αλλά έχει παρατηρηθεί παγκοσμίως σε 72 είδη θαλάσσιων σαλιγκαριών.

(38) Υπογραμμίζεται ότι στην 43η συνεδρίασή της, από 28 Ιουνίου έως 2 Ιουλίου 1999, η επιτροπή προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος του IMO έλαβε νέα μέτρα προκειμένου να επιτρέψει στο διπλωματικό συνέδριο του IMO του 2001 να αποφασίσει την απαγόρευση της χρήσης οργανοκασσιτερικών ενώσεων σε αντιρρυπαντικά χρώματα βαφής για θαλάσσια σκάφη από 1ης Ιανουαρίου 2003.

(39) Οι Βελγικές αρχές υποστηρίζουν επίσης ότι υπάρχουν ήδη αντιρρυπαντικά χρώματα βαφής χωρίς οργανοκασσιτερικές ενώσεις, ίσης διάρκειας και αποτελεσματικότητας. Η τιμή τους, η οποία επί του παρόντος είναι αρκετά υψηλότερη από την τιμή των χρωμάτων που περιέχουν TBT, αναμένεται να μειωθεί όταν θα αρχίσουν να παράγονται σε ευρεία κλίμακα, όπως συνέβαινε και με τα χρώματα που περιέχουν TBT αρκετά χρόνια πριν.

(40) Καθώς οι προαναφερθείσες επιβλαβείς επιπτώσεις της ρύπανσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος από TBT διαπιστώθηκαν κάποια στιγμή που η χρήση TBT είχε ήδη απαγορευθεί για κάποιο χρονικό διάστημα σε πλοία μικρότερα των 25 μέτρων, οι βελγικές αρχές θεωρούν ότι άλλα μέτρα, και συγκεκριμένα η γενική απαγόρευση των αντιρρυπαντικών χρωμάτων με βάση οργανοκασσιτερικές ενώσεις, είναι αναγκαία προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν περαιτέρω υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

(41) Το θαλάσσιο περιβάλλον της βελγικής ακτής, το οποίο βρίσκεται πολύ κοντά σε λιμένες και στις πιο πολυσύχναστες πλωτές οδούς, εκτίθεται ιδιαίτερα στις επιπτώσεις της παραγωγής TBT από θαλάσσια σκάφη. Τα άφθονα ιζήματα αυτής της ζώνης αποτελούν μια δεξαμενή από την οποία ο TBT προστατευμένος από την ταχεία αποδόμηση, εξακολουθεί να απειλεί το υδάτινο περιβάλλον πολλά χρόνια μετά την παύση της χρήσης TBT.

(42) Για να αποφευχθεί η αλλοίωση του περιβάλλοντος από λάσπες βυθοκόρησης μολυσμένες με TBT, οι λάσπες αυτές θα πρέπει να υποστούν ειδική επεξεργασία, πράγμα που συνεπάγεται πολύ υψηλό κόστος για την κοινότητα. Το εν λόγω κόστος θα αυξάνεται όσο συνεχίζεται η χρήση χρωμάτων με βάση οργανοκασσιτερικές ενώσεις. Λόγω των δαπανών αυτών, η οικονομική αιτιολόγηση της καθυστέρησης της γενικής απαγόρευσης του TBT δεν ευσταθεί πλέον για το Βέλγιο.

(43) Για το λόγο αυτό, η βελγική κυβέρνηση είναι της άποψης ότι η χρήση αντιρρυπαντικών χρωμάτων βαφής θα πρέπει να σταματήσει από την 1η Ιανουαρίου 2003 και μετά, δηλαδή την ημερομηνία που πρότεινε η επιτροπή προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος του IMO.

[9] A.C. Belfoid, M. Puperhart and F. Ariese, Organotin levels in seafood in relation to the tolerable daily intake (TDI) for Humans, Institute for Environmental Studies, Vrije Univeristeit Amsterdam, Ιούνιος 1999.

2.3. ***Αξιολόγηση της θέσης του Βελγίου***

(44) Το υλικό και τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από τις βελγικές αρχές προς υποστήριξη του αιτήματός τους για εφαρμογή τον άρθρου 95 παράγραφος 5 είναι μάλλον περιορισμένα. Στη συνέχεια, θα αξιολογηθούν οι δηλώσεις και οι θέσεις τους υπό το φως των απαιτήσεων του εν λόγω άρθρου.

2.3.1. *Το βάρος της απόδειξης*

(45) Πρέπει να σημειωθεί ότι, έχοντας υπόψη το χρονικό πλαίσιο που ορίζεται στο άρθρο 95 παράγραφος 6, η Επιτροπή, όταν εξετάζει εάν το σχέδιο εθνικών μέτρων που κοινοποιείται δυνάμει του άρθρου 95 παράγραφος 5 είναι αιτιολογημένο, πρέπει να βασιστεί στους «λόγους» που προβάλλει το κράτος μέλος. Αυτό σημαίνει ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης, η ευθύνη απόδειξης του ότι τα μέτρα αυτά είναι αιτιολογημένα ανήκει στο κράτος μέλος που υποβάλλει το αίτημα. Δεδομένου του διαδικαστικού πλαισίου που θεσπίζεται με το άρθρο 95, συμπεριλαμβανομένης ιδίως της αυστηρής προθεσμίας των έξι μηνών για την έκδοση απόφασης, η Επιτροπή πρέπει κανονικά να περιοριστεί στην εξέταση της σπουδαιότητας των στοιχείων που υποβάλλονται από το αντίστοιχο κράτος μέλος χωρίς να πρέπει η ίδια να αναζητήσει πιθανούς λόγους.

(46) Αν τα στοιχεία που υποβάλλονται από το αντίστοιχο κράτος μέλος δεν είναι επαρκή για να εξακριβώσει εάν εκπληρώνονται οι προϋποθέσεις του άρθρου 95 παράγραφος 5 και, επομένως, η Επιτροπή απορρίψει το σχέδιο εθνικών μέτρων, τίποτα δεν εμποδίζει το κράτος μέλος να κοινοποιήσει το αίτημά του ξανά και να το υποστηρίξει με όλα τα συμπληρωματικά ή/και νέα στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να εξακριβωθεί αν εκπληρώνονται οι προϋποθέσεις του άρθρου 95 παράγραφος 5 ή όχι.

2.3.2. *Νέα επιστημονικά στοιχεία σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας όσον αφορά ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζει ειδικά το κράτος μέλος και το οποίο ανέκυψε μετά τη θέσπιση του μέτρου εναρμόνισης*

(47) Τα επιχειρήματα που πρόβαλαν οι βελγικές αρχές αφορούν πράγματι την προστασία του περιβάλλοντος. Ωστόσο, οι ίδιες οι βελγικές αρχές αναγνωρίζουν ότι ένα πολύ μεγάλο μέρος των πληροφοριών σχετικά με τις επιπτώσεις του ΤΒΤ και άλλων οργανοκασσιτερικών ενώσεων στο περιβάλλον ήταν ήδη γνωστές και είχαν ληφθεί υπόψη στην προετοιμασία της οδηγίας 1999/51/ΕΚ. Αυτό ισχύει ιδίως για το έργο του ΙΜΟ, στο οποίο αναφέρεται ειδικά η δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 1999/51/ΕΚ. Πράγματι, ορίζεται ρητά ότι οι εξελίξεις που σημειώνονται και οι αποφάσεις που λαμβάνονται στον ΙΜΟ θα ληφθούν πλήρως υπόψη κατά την αναθεώρηση της οδηγίας πριν από την 1η Ιανουαρίου 2003.

(48) Οι βελγικές αρχές υποστηρίζουν ότι μια πρόσφατη μελέτη έδειξε πως η έκθεση των πλατύψαρων σε ΤΒΤ μειώνει την αντίστασή τους σε λοιμώξεις. Δεν παρέχονται περισσότερες πληροφορίες, ούτε το κείμενο της μελέτης, ούτε κάποια, αναφορά. Επομένως, δεν είναι δυνατόν να εξακριβωθεί αν οι πληροφορίες αυτές ήταν πράγματι γνωστές ή έγιναν γνωστές μετά την έκδοση της οδηγίας 1999/51/ΕΚ.

(49) Οι επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία, ιδίως λόγω της έκβεσης στο χώρο εργασίας, είχαν εκτιμηθεί και στη μελέτη που είχε ανατεθεί από την Επιτροπή και στη γνώμη της ΕΕΤΟΠ κατά την προετοιμασία της οδηγίας 1999/51/ΕΚ. Είναι επομένως ασαφές το κατά πόσον οι πληροφορίες που παρέχονται από τις βελγικές αρχές βάσει μιας μελέτης του Ιουνίου 1999 ([10]), στην οποία γίνεται αναφορά (αλλά δεν παρέχεται το κείμενο) αποτελούν νέο στοιχεία κατά την έννοια του άρθρου 95 παράγραφος 5. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν ιδιαίτερα την ημερήσια δόση ΤΒΤ που απορροφάται μέσω της τροφής και, επομένως, δεν συνδέονται με την προστασία των ανθρώπων στο χώρο εργασίας.

(50) Οι βελγικές αρχές υποστηρίζουν ότι δείγματα λάσπης βυθοκόρησης που λήφθηκαν από βελγικούς λιμένες τον Ιούνιο του 1999 έδειξαν ότι η συγκέντρωση ΤΒΤ ήταν πάνω από το διπλάσιο του επιπέδου των 7 μg/kg. Δεν παρέχονται περαιτέρω λεπτομέρειες. Αν και τα στοιχεία αυτά μετρήθηκαν μια χρονική στιγμή που η οδηγία 1999/51/ΕΚ είχε ήδη εκδοθεί, δεν αποτελούν καθαυτά νέα πληροφορία. Πράγματι, η μελέτη που είχε ανατεθεί από την Επιτροπή στο πλαίσιο της επανεξέτασης της κοινοτικής νομοθεσίας αναφέρει παραδείγματα διαφόρων λιμένων ανά τον κόσμο (Χονγκ Κονγκ, Γαλλία, Νέα Ζηλανδία, Κάτω Χώρες), που καλύπτουν την περίοδο 1989-1995 και δείχνουν συγκεντρώσεις ΤΒΤ από 10 έως 2 100 μg/kg στα ιζήματα λιμένων. Αυτό δείχνει σαφώς ότι ούτε τα επίπεδα ΤΒΤ που βρέθηκαν στα ιζήματα των βελγικών λιμένων ήταν άγνωστα τη στιγμή της εκπόνησης της οδηγίας, ούτε είναι μοναδικά για το Βέλγιο. Το πρόβλημα φαίνεται, ωστόσο, ότι είναι ειδικό για τα κράτη μέλη στα οποία βρίσκονται λιμένες που παρουσιάζουν μεγάλη κίνηση.

(51) Οι βελγικές αρχές τονίζουν ότι αμέσως μετά τη χρήση χρωμάτων με ΤΒΤ στα ναυπηγεία (και άρα στους βελγικούς λιμένες), εκλύονται ιδιαίτερα υψηλές ποσότητες ΤΒΤ από το φρέσκο χρώμα, που είναι ένας από τους λόγους των υψηλών επιπέδων συγκέντρωσης ΤΒΤ στα ιζήματα των λιμένων. Δεν παρέχονται συγκεκριμένα στοιχεία για το Βέλγιο ούτε η ημερομηνία κατά την οποία διατέθηκαν τα στοιχεία. Από την άλλη πλευρά, το γεγονός ότι υπάρχουν ιδιαίτερα υψηλές εκλύσεις βιοκτόνων (συμπεριλαμβανομένου του ΤΒΤ) από φρέσκα αντιρρυπαντικά χρώματα ήταν ήδη γνωστό τη στιγμή της εκπόνησης της οδηγίας 1999/51/ΕΚ και τεκμηριώνεται λεπτομερώς στη μελέτη που είχε ανατεθεί από την Επιτροπή ([11]). Επιπλέον, το επιχείρημα αυτό δεν ισχύει για όλους τους λιμένες του κόσμου όπου πραγματοποιούνται εργασίες σε δεξαμενές ναυπηγείων που εμπεριέχουν τη χρήση αντιρρυπαντικών χρωμάτων.

(52) Τα υπόλοιπα επιχειρήματα των βελγικών αρχών (βλέπε παραπάνω) προκάλεσαν τα ακόλουθα σχόλια. Η μελέτη που ανατέθηκε από την Επιτροπή αναγνωρίζει ήδη ότι το φαινόμενο imposex δεν περιορίζεται στο μαλάκιο «πορφύρα» και παρατηρείται σε διάφορα άλλα σαλιγκάρια. Ωστόσο, το μαλάκιο «πορφύρα» είναι το πιο ευαίσθητο είδος. Ο στόχος των δράσεων που είχαν αναληφθεί από την επιτροπή προστασίας θαλάσσιου περιβάλλοντος του ΙΜΟ κατά τη συνεδρίασή της, από 28 Ιουνίου έως 2 Ιουλίου 1999, κυρίως για να επιτραπεί στο διπλωματικό συνέδριο του ΙΜΟ να απαγορεύσει τη χρήση των οργανοκασσιτερικών ενώσεων

([10]) Βλέπε υποσημείωση 9.
([11]) Βλέπε υποσημείωση 8, σ. 1-7.

στα αντιρρυπαντικά χρώματα βαφής για θαλάσσια, σκάφη από 1ης Ιανουαρίου 2003, ήταν ήδη γνωστός τη στιγμή της έκδοσης της οδηγίας 1999/51/ΕΚ και αναφέρεται ρητά στις αιτιολογικές σκέψεις. Το γεγονός ότι υπάρχουν εναλλακτικά χρώματα χωρίς οργανοκασσιτερικές ενώσεις των οποίων οι τιμές αναμένεται να μειωθούν δεν είναι επαρκής αιτιολογία του βελγικού αιτήματος.

(53) Τέλος, οι βελγικές αρχές δηλώνουν ότι το θαλάσσιο περιβάλλον της βελγικής ακτής είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένο στις συνέπειες της παραγωγής ΤΒΤ από τα θαλάσσια σκάφη, δεδομένου ότι βρίσκεται πολύ κοντά σε λιμένες και σε μία από τις μεγαλύτερες πλωτές οδούς. Για την αποφυγή της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, τα ιζήματα πρέπει να βυβοκορίζονται και να απορρυπαίνονται, πράγμα που συνεπάγεται υψηλό οικονομικό κόστος. Δεν παρέχονται περαιτέρω στοιχεία ούτε για την πραγματική ρύπανση της βελγικής ακτής ούτε για το οικονομικό κόστος της απορρύπανσης. Η μελέτη που είχε ανατεθεί από την Επιτροπή αναγνωρίζει το γεγονός ότι οι ακτογραμμές που βρίσκονται πολύ κοντά σε μεγάλους λιμένες και πολυσύχναστες πλωτές οδούς αποτελούν περιβάλλοντα υψηλού κινδύνου. Το παράδειγμα της ακτογραμμής των Κάτω Χωρών παρουσιάζεται λεπτομερώς. Ωστόσο, τα στοιχεία από τις Κάτω Χώρες αναφέρουν ότι η ρύπανση της ακτογραμμής οφείλεται περισσότερο στα λύματα και στην απόρριψη λάσπης βυθοκόρησης από λιμένες που παρουσιάζουν μεγάλη κίνηση, παρά στο γεγονός ότι βρίσκεται κοντά σε πολυσύχναστες πλωτές οδούς.

(54) Συνολικά, τα στοιχεία και οι λόγοι που υποβλήθηκαν από τις βελγικές αρχές προς υποστήριξη του αιτήματός τους στο πλαίσιο του άρθρου 95 παράγραφος 5 δεν επιτρέπουν να συναχθεί ότι το σχέδιο εθνικών μέτρων βασίζεται σε νέα επιστημονικά στοιχεία σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας για λόγους οι οποίοι συντρέχουν μόνο στην περίπτωση του Βελγίου και οι οποίοι έχουν ανακύψει μετά τη θέσπιση του μέτρου εναρμόνισης. Επομένως, οι προϋποθέσεις του άρθρου 95 παράγραφος 5 δεν εκπληρώνονται.

(55) Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της ανάλυσης του υποβληθέντος υλικού, δεν υπάρχει βάση για διαβούλευση με άλλα κράτη μέλη και ενδιαφερόμενες ομάδες ή για νέα γνωμοδότηση της ΕΕΤΟΠ.

2.4. ***Απουσία αυθαίρετης διάκρισης/συγκαλυμμένου περιορισμού του εμπορίου/εμποδίων στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς***

(56) Κατά την έννοια, του άρθρου 95 παράγραφος 6, η Επιτροπή εγκρίνει ή απορρίπτει το σχέδιο εθνικών διατάξεων που κοινοποιείται «αφού εξακριβώσει εάν αποτελούν ή όχι μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ή συγκεκαλυμμένο περιορισμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών και εάν συνιστούν ή όχι εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς».

(57) Δεδομένου ότι το αίτημα του Βελγίου δεν πληροί τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που απαριθμούνται στο άρθρο 95 παράγραφος 5 (βλέπε σημείο 2.3), η Επιτροπή δεν έχει την υποχρέωση να εξακριβώσει εάν το σχέδιο εθνικών διατάξεων αποτελεί ή όχι μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ή συγκεκαλυμμένο περιορισμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών και εάν συνιστά ή όχι εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

IV. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(58) Βάσει των ανωτέρω θεωρήσεων, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι το αίτημα του Βελγίου για θέσπιση εθνικών διατάξεων που παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της οδηγίας 1999/51/ΕΚ όσον αφορά τις οργανοκασσιτερικές ενώσεις, το οποίο υποβλήθηκε στις 21 Φεβρουαρίου 2000:

— είναι αποδεκτό,

— αλλά δεν πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 95 παράγραφος 5.

(59) Συνεπώς, η Επιτροπή απορρίπτει το αίτημα σύμφωνα με το άρθρο 95 παράγραφος 6 της συνθήκης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το σχέδιο εθνικών διατάξεων σχετικά με τις οργανοκασσιτερικές ενώσεις που κοινοποίησε το Βασίλειο του Βελγίου στην Επιτροπή με επιστολή της 21ης Φεβρουαρίου 2000 και το οποίο παρεκκλίνει από την οδηγία 1999/51/ΕΚ από την 1η Ιανουαρίου 2003, απορρίπτεται.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο του Βελγίου.

Βρυξέλλες, 25 Ιουλίου 2000.

Για την Επιτροπή

Erkki LIIKANEN

Μέλος της Επιτροπής